

การพัฒนาเครื่องมือวัดคุณลักษณะผู้นำทางทหาร ของนักเรียนพยาบาลกองทัพบก

Development of the Military Leadership Attribute Measurement of the Army Nursing Students

พรรณี ปานเทวัญ* เสาวณีย์ ทวีวานิชย์ แพนนี่ ตริววิเชียร

Panee Pantaewan* Saowanee Taweewanich Panny Trivichian

วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก กรุงเทพฯ ประเทศไทย 10400

The Royal Thai Army Nursing College, Bangkok, Thailand 10400

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดคุณลักษณะผู้นำทางทหารของนักเรียนพยาบาลกองทัพบก ใช้กรอบแนวคิดลักษณะผู้นำทางทหาร 15 ประการของกองทัพไทย กลุ่มตัวอย่างสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง จากอดีตผู้บริหาร อาจารย์พยาบาลที่เคยปฏิบัติงานเป็นอาจารย์ปกครอง และศิษย์เก่าวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกที่เคยเป็นนักเรียนปกครองบังคับบัญชา รวมจำนวน 17 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์รายบุคคล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและร่างเครื่องวัดคุณลักษณะผู้นำทางทหาร จำนวน 37 ข้อ ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงและความสอดคล้องของเนื้อหา ปรับแก้ไขได้จำนวนข้อคำถามทั้งหมด 39 ข้อ หากำดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค จากศิษย์เก่าวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก รุ่นที่ 53 จำนวน 35 คน วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจจากนักเรียนพยาบาลกองทัพบกทั้ง 4 ชั้นปี จำนวน 393 คน

ผลการวิจัย พบว่า หลังจากวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ เครื่องมือวัดคุณลักษณะผู้นำทางทหารมี 6 องค์ประกอบหลัก จำนวน 31 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.969 ค่าไอเกนอยู่ระหว่าง 1.195-8.760 สามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมขององค์ประกอบทั้งหมดได้ร้อยละ 62.323 ดังนั้นแบบวัดคุณลักษณะผู้นำทางทหารนี้สามารถนำไปใช้ในการประเมินลักษณะผู้นำทางทหารของนักเรียนพยาบาลกองทัพบกและนักเรียนพยาบาลทหารของหน่วยงานอื่นได้

คำสำคัญ : เครื่องมือวัด คุณลักษณะผู้นำทางทหาร นักเรียนพยาบาลกองทัพบก

Abstract

This research aimed to develop the military leadership measurement of the Army Nursing students which applied the framework from the characteristics of the military leadership of Thai Armed Forces in 15 topics. Seventeen participants were selected by purposive sampling from the former of administrators, nursing instructors who ever worked at the Student Affairs Division and the Alumni who were the commander, company commander, platoon etc. Data were collected by focus group and indepth interview, analyzed by content analysis, and created the attributes and items of measurement. The measurement was examined by three experts for content validity and Cronbach's Alpha Coefficient was used to analyze the reliability from 35

army nursing students alumnae class 53. Exploratory factor analysis was done in 393 army nursing students.

The results of exploratory factor analysis revealed that the factors and attributes of the military leadership of army nursing students consisted of 6 factors with 31 items. The overall reliability by Cronbach's coefficient alpha was 0.969. The range of the Eigen values were between 1.195 and 8.760, and the percent of covariance could be explained at 62.323. Therefore, the instrument can apply to evaluate the military leadership of army nursing students and other military nursing students.

Keywords : Measurement, Military leadership, Army nursing students

บทนำ

ภาวะผู้นำของผู้บริหารหน่วยงานมีความสำคัญ เพราะเป็นเครื่องมือนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ กองทัพบกได้ กำหนดคุณลักษณะผู้นำทางทหารไว้ 14 ประการ ได้แก่ ทำทางการวางตัว ความกล้าหาญ ความเด็ดขาด ความไว้วางใจ เชื่อใจ ความอดทน ความกระตือรือร้น ความริเริ่ม ความซื่อสัตย์ สุจริต ความพินิจพิเคราะห์ ความยุติธรรม ความรอบรู้ ความจงรักภักดี การรู้จักกาลเทศะ และความไม่เห็นแก่ตัว^{1,2} ต่อมากองทัพบกไทยกำหนดให้มีข้อที่ 15 คือเรื่อง วิสัยทัศน์เพิ่มขึ้น มา กองทัพบกได้กำหนดค่านิยมหลัก 7 ประการ เพื่อให้ทหาร ได้ยึดถือ ได้แก่ ความจงรักภักดี หน้าที่ การให้ความเคารพ การอุทิศตนโดยไม่เห็นแก่ตัว ความมีเกียรติ การยึดหลักคุณธรรม ความกล้าหาญส่วนบุคคล^{1,3,4} ซึ่งคุณลักษณะผู้นำทางทหาร ของกองทัพบกได้เริ่มมีการใช้ประเมินกำลังพลและมีการเผยแพร่ ในเหล่าทัพอื่นๆ โดยกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ 2555 ได้กำหนดหัวข้อในการประเมินคุณลักษณะผู้นำทางทหาร ในคู่มือทหารซึ่งเผยแพร่โดยกรมยุทธศึกษาทหารบก⁵ วิลมอท และซาปิโร⁶ ได้นำกรอบแนวคิดการพัฒนาภาวะผู้นำทางทหาร มาใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาชีพพยาบาล โดยทุกคน ควรมีสมรรถนะหลักและสมรรถนะย่อยที่ต้องมีการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง ภาวะผู้นำสามารถพัฒนาโดยสถาบัน โรงเรียน การพัฒนาตนเอง การฝึกอบรมและการส่งเสริมประสบการณ์ ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนทหารการปลูกฝังในเรื่องความเป็น ผู้นำทางทหารของโรงเรียนเตรียมทหารมีแนวคิดเกี่ยวกับ คุณลักษณะผู้นำทางทหาร 4 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ มนุษยสัมพันธ์ ความสามารถในการตัดสินใจและความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ สำหรับคุณลักษณะผู้นำทางทหารของนักเรียน พยาบาลทหารอากาศตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง ในการ สสำรวจเมื่อปีการศึกษา 2559 ประกอบด้วยมีความรับผิดชอบ มีความสามารถในการปกครองบังคับบัญชา มีวุฒิภาวะทาง

อารมณ์ มีความเชื่อมั่นและกล้าตัดสินใจ เสียสละเพื่อส่วนรวม กล้าหาญและอดทน⁷ และของโรงเรียนนายเรืออากาศ ซึ่งนั่นทวัน อินทชาติ⁸ ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้นำทางทหารในมุมมองของนักเรียนนายเรืออากาศ เรียงความ สำคัญ 5 อันดับแรก คือ 1) ความซื่อสัตย์สุจริต (Integrity) 2) ความกล้าหาญ (Courage) 3) ความเด็ดขาด (Decisiveness) 4) ความอดทน (Endurance) 5) ความจงรักภักดี (Loyalty) สำหรับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรือ⁹ ตามความคาดหวังของผู้บังคับบัญชา ในส่วนบัญชาการกองทัพอากาศ เน้นในด้านความจงรักภักดี ความซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นผู้นำทางทหาร ความเป็นชาวเรือ ความเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมและความเป็นสุภาพบุรุษ ทหารเรือ ซึ่งพบว่าคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมและ ผู้นำทางทหารเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์และมีความต้องการ จำเป็นในการพัฒนามากที่สุด

การศึกษาภาวะผู้นำในกลุ่มทหารของกรมกำลังพล และกรมสารบรรณทหารบก พบว่าภาวะผู้นำจะพิจารณา ในด้านการทำงานให้สำเร็จบรรลุเป้าหมาย ใช้หลักนิติธรรม ในการปกครอง มีความยืดหยุ่น จูงใจผู้ใต้บังคับบัญชา นำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติ มีความสามารถในการสื่อสาร การปรับตัว กระตุ้นผู้ใต้บังคับบัญชาในการทำงาน สามารถ ตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้ดี ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาไว้วางใจ มีความรับผิดชอบในเรื่องงานเมื่อมีความผิดพลาดเกิดขึ้น¹⁰ จะเห็นได้ว่าคุณลักษณะผู้นำทางทหารที่พึงประสงค์ทั้ง กองทัพบก เรือ อากาศ จะแตกต่างกันเพื่อความเหมาะสม กับภารกิจและหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบเพียงแต่มีการกำหนด กรอบคุณลักษณะผู้นำทางทหารไว้ให้ทุกเหล่าทัพยึดเป็น แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางทหารของกองทัพบ

วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก เป็นสถาบันการศึกษา ในระดับอุดมศึกษาของกองทัพบก ซึ่งผลิตบัณฑิตพยาบาลให้

กับกองทัพบก จึงต้องมีคุณลักษณะทางทหารและภาวะผู้นำทางทหารตามที่กองทัพบกกำหนดไว้ ทั้งนี้กองการปกครองมีการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมภาวะผู้นำให้กับนักเรียนพยาบาล ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 แต่การประเมินนักเรียนพยาบาลแต่ละชั้นปี ยังใช้แบบประเมินตามกรอบแนวคิด 14 ประการของกองทัพบก ซึ่งยังไม่มีรายละเอียดหัวข้อย่อย ว่าในแต่ละหัวข้อใหญ่นั้น ควรมีย่อประกอบที่จะประเมินในเรื่องใดบ้าง มีรายละเอียดอย่างไรและบางหัวข้อยังไม่เหมาะสมกับบริบทของนักเรียน รวมทั้งโรงเรียนทหารในกองทัพบกยังไม่มีการสร้างแบบวัดคุณลักษณะผู้นำทางทหารที่มีรายละเอียดชัดเจน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาเครื่องมือวัดคุณลักษณะผู้นำทางทหารของนักเรียนพยาบาลกองทัพบก เพื่อให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์บัณฑิตของนักเรียนพยาบาลกองทัพบก โดยเฉพาะอัตลักษณ์ส่วนบุคคล¹¹ ซึ่งประกอบด้วย ความมีระเบียบวินัย เสียสละ อดทน มีความรับผิดชอบ กล้าหาญ มีความเป็นผู้นำ มีบุคลิกภาพทางทหารที่ดี มีความพร้อมทางด้านร่างกายจิตใจ มีจิตอาสา การศึกษาครั้งนี้จึงต้องการพัฒนาเครื่องมือวัดคุณลักษณะผู้นำทางทหารของนักเรียนพยาบาลกองทัพบก โดยใช้กรอบแนวคิดตามคุณลักษณะผู้นำทางทหารที่พึงประสงค์ 15 ประการของกองทัพไทยและศึกษาองค์ประกอบเชิงสำรวจของแบบวัดคุณลักษณะผู้นำทางทหารเพื่อเป็นแนวทางในการประเมินและการพัฒนาโครงการ กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมและปลูกฝังคุณลักษณะผู้นำทางทหารให้กับนักเรียนพยาบาลกองทัพบก โดยมุ่งหวังให้บัณฑิตพยาบาลเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะเป็นกำลังพลในหน่วยสายแพทย์ของกองทัพบกที่มีความสามารถในการเป็นผู้นำและบริหารงานในหน่วยงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดคุณลักษณะผู้นำทางทหารที่เหมาะสมกับนักเรียนพยาบาลกองทัพบก
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของเครื่องมือวัดคุณลักษณะผู้นำทางทหารของนักเรียนพยาบาลกองทัพบก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดในการสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะผู้นำทางทหาร ใช้กรอบแนวคิดคุณลักษณะผู้นำทางทหาร 15 ประการของกองทัพไทย เป็นหลักในการพิจารณาประเด็น

หัวข้อ ประกอบด้วย 1) ท่าทางการวางตัว 2) ความกล้าหาญ 3) ความเด็ดขาด 4) ความไวเนื้อเชื่อใจ 5) ความอดทน 6) ความกระตือรือร้น 7) ความริเริ่ม 8) ความซื่อสัตย์สุจริต 9) ความพินิจพิเคราะห์ 10) ความยุติธรรม 11) ความรอบรู้ 12) ความจงรักภักดี 13) ความรู้จักกาลเทศะ 14) ความไม่เห็นแก่ตัวและ 15) การมีวิสัยทัศน์ นำมาเป็นประเด็นในการสนทนากลุ่มเพื่อสร้างองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยรายชื่อ โดยคำนึงถึงลักษณะของวิชาชีพพยาบาลร่วมด้วย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed-methods research) เพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดคุณลักษณะผู้นำทางทหารและวิเคราะห์องค์ประกอบของเครื่องมือวัดคุณลักษณะผู้นำทางทหารที่เหมาะสมกับนักเรียนพยาบาลกองทัพบก

กลุ่มตัวอย่างในการสนทนากลุ่ม เลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) โดยทบทวนรายชื่อของอดีตผู้บริหารหรืออาจารย์พยาบาลที่จบจากวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ซึ่งเคยปฏิบัติงานเป็นอาจารย์ฝ่ายปกครองและสอบถามทางโทรศัพท์ในการยินยอมเข้าเป็นอาสาสมัครและอีกกลุ่มเป็นศิษย์เก่าวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกที่เคยเป็นนักเรียนปกครองบังคับบัญชาซึ่งเป็นพยาบาลกองทัพบกที่จบการศึกษาที่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานอย่างน้อย 10 ปีขึ้นไป มีอาสาสมัครสนใจและยินยอมเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม รวมทั้งหมดจำนวน 17 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ใช้เวลากลุ่มละ 90 นาที กรณีที่ไม่สามารถเข้าร่วมสนทนากลุ่มได้เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโควิด 19 ใช้วิธีการสัมภาษณ์รายบุคคลทางโทรศัพท์คนละ 20-30 นาที จากนั้นสร้างเครื่องมือวัดและหาคุณภาพของเครื่องมือ ตรวจสอบองค์ประกอบและโครงสร้างของเครื่องมือโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ แบ่งการดำเนินงานในการสร้างเครื่องมือเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลและความคิดเห็นเกี่ยวกับเครื่องมือวัดคุณลักษณะผู้นำทางทหารของนักเรียนพยาบาล

กองทัพบกและการนำไปใช้ประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มที่เข้าร่วมสนทนากลุ่ม มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดและปลายเปิด 2) แนวคำถาม (question guideline) สำหรับใช้ในการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วยความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำทางทหารของกองทัพไทย 15 ประการ ความเหมาะสมของการนำมาใช้ หัวข้อที่ควรประเมินและแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำทางทหารแก่นักเรียนทั้งในและนอกหลักสูตร

ระยะที่ 2 เครื่องมือวัดคุณลักษณะผู้นำทางทหาร ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม นำมาสร้างหัวข้อคำถามโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งแบ่งตามคุณลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ คือ ด้านภาพลักษณ์ภายนอก บุคลิกลักษณะภายในตัวบุคคล คุณธรรม จริยธรรม และความจงรักภักดี ได้ข้อคำถามทั้งหมด 39 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดำเนินการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือจากศิษย์เก่าวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก รุ่นที่ 53 จำนวน 35 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.969 และนำมาวิเคราะห์หาค่าประกอบเชิงสำรวจ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยประสานกับผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้บริหารและอาจารย์ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด ชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย และประโยชน์ที่จะได้รับ พร้อมทั้งส่งเอกสารหนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (informed consent) ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เมื่อลงนามแล้วให้ส่งกลับคืนมายังผู้วิจัย นัดหมายการสนทนากลุ่ม สำหรับกลุ่มที่เคยเป็นอดีตนักเรียนปกครอง ผู้วิจัยใช้การประสานทางไลน์รุ่น โดยส่งเอกสารชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยและประโยชน์ที่จะได้รับจากผู้แทนรุ่นที่เป็นอดีตนักเรียนปกครอง และส่งหนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัยนัดหมายวันเวลาในการสนทนากลุ่ม แจกเอกสารคุณลักษณะผู้นำทางทหาร 15 ประการ ให้ศึกษาล่วงหน้า ดำเนินการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยขออนุญาตอาสาสมัครในการบันทึกเทประหว่างการสนทนากลุ่ม และมีผู้ช่วยวิจัยทำการจดบันทึก รวมทั้งสัมภาษณ์ออนไลน์จำนวน 3 คน เนื่องจากไม่สามารถมาเข้าร่วมสนทนากลุ่มได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์หาค่าความถี่และร้อยละ
2. ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มและหรือการสัมภาษณ์

รายบุคคล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและทำตารางสังเคราะห์องค์ประกอบและรายการหรือตัวชี้วัดย่อยในแต่ละองค์ประกอบ

3. นำเครื่องมือวัดที่สร้างขึ้นตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) เลือกข้อคำถามที่มีค่าคะแนนตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป มาพิจารณาและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหาและภาษาที่ใช้

4. นำเครื่องมือวัดคุณลักษณะผู้นำทางทหาร มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นศิษย์พยาบาลกองทัพบก รุ่นที่ 53 จำนวน 35 คน ตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นที่มีค่า 0.7 ขึ้นไปสำหรับเครื่องมือที่พัฒนาใหม่และยอมรับได้¹²

5. วิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

6. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis) เพื่อตรวจสอบองค์ประกอบหลักของลักษณะผู้นำทางทหาร ด้วยการสกัดองค์ประกอบหลักและหมุนแกนแบบตั้งฉาก (varimax)

การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยขออนุญาตดำเนินโครงการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาโครงการวิจัย กรมแพทย์ทหารบก และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการฯ ตามหนังสือรับรองเลขที่ 002q/63 ลงวันที่ 28 กันยายน 2563 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จะได้รับการชี้แจงจากผู้วิจัยเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และประโยชน์ที่จะได้รับ พร้อมทั้งถามความสมัครใจของทุกคน ทั้งนี้การปฏิเสธหรือยุติการเข้าร่วมการวิจัยจะไม่มีผลกระทบใดๆ และมีสิทธิ์ที่จะถอนตัวออกจากกรวิจัยในระหว่างการสัมภาษณ์หรือสนทนากลุ่มได้ตลอดเวลา ข้อมูลที่ได้จะถือเป็นความลับและนำเสนอข้อมูลในภาพรวม

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของอาสาสมัคร อาสาสมัครผู้ให้ข้อมูลเป็นอดีตผู้บริหารและอาจารย์ที่เคยปฏิบัติงานในกองการปกครอง จำนวน 8 คน เป็นผู้เกษียณอายุราชการ

แล้ว 3 คน ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในกองการปกครองเฉลี่ย 2 ปี ร้อยละ 62.5 มีอายุในช่วง 56 ปีขึ้นไปมากที่สุด ร้อยละ 62.5 สำหรับกลุ่มที่เป็นอดีตนักเรียนปกครองหรือศิษย์เก่าพยาบาลทหารบก รุ่นที่ 30 จนถึงรุ่นที่ 40 จำนวน 9 คน ส่วนใหญ่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป ปฏิบัติงานอยู่ในหอผู้ป่วยโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า กรมแพทย์ทหารบกและสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม โดยเป็นหัวหน้านักเรียนปกครองและหัวหน้าหมวดมากที่สุด ประเภทละ 3 คน

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำทางทหาร

ผู้ให้ข้อมูลทุกคน เห็นด้วยในการวัดหรือประเมินคุณลักษณะผู้นำทางทหารของนักเรียนพยาบาลเนื่องจากนักเรียนต้องมีความรู้ด้านการพยาบาลและความเป็นทหารอาชีพและเป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของวิทยาลัยฯ การใช้คุณลักษณะผู้นำทางทหารของกองทัพไทยทั้ง 15 ประการเป็นกรอบในการพิจารณาเหมาะสมแล้ว แต่บางเรื่อง เช่น ความเด็ดขาด และความมีวิสัยทัศน์ อาจต้องพิจารณาปรับให้เหมาะสมและเพิ่มเรื่องหัวข้อความรับผิดชอบขึ้นมาสำหรับอดีตนักเรียนปกครองให้ข้อคิดเห็นว่าควรจัดแบ่งกลุ่มที่เป็นคุณลักษณะใหญ่ๆก่อน แล้วจึงพิจารณารายละเอียดของประเด็นย่อย สรุปประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 ภาพลักษณ์ภายนอก เกี่ยวกับบุคลิกลักษณะภายนอก การสังเกตจากบุคคลอื่นที่รับรู้ได้ว่าบุคคลที่มีบุคลิกแบบนี้บ่งบอกว่าเป็นพยาบาลทหาร จึงเป็นเรื่องของบุคลิกลักษณะและการแสดงออก การแต่งกายและท่าทางการเดิน กิริยามารยาท ระเบียบวินัย การใช้คำพูด การกล้าแสดงออกและการมีความอดทนต่อความยากลำบาก

ประเด็นที่ 2 บุคลิกลักษณะภายในตัวบุคคล ประกอบด้วยความคิดที่มีทั้งความคิดอย่างมีเหตุผล คิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ คิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนางาน ความรู้สึก การรับรู้ การตัดสินใจ ทักษะคติในการทำงาน

ประเด็นที่ 3 คุณธรรม จริยธรรม คุณธรรมที่เด่นชัดสำหรับนักเรียนพยาบาล ควรประกอบด้วยความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความเสียสละ มีจิตอาสา ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่โดดเด่นของพยาบาล คำว่า อุทิศตนสามารถนำมาใช้ได้และมีจิตอาสา โดยมุ่งประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนและมีความเมตตากรุณา เห็นอกเห็นใจและเอื้ออาทรต่อผู้อื่น

ประเด็นที่ 4 ความจงรักภักดี การเป็นนักเรียนพยาบาลกองทัพบก ต้องแสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และหน่วยงาน

3. การสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะผู้นำทาง

ทหาร จากข้อมูลในการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยนำมาสร้างข้อคำถามรายข้อและสังเคราะห์องค์ประกอบรายการย่อยตามหลักการทฤษฎีด้านพฤติกรรมศาสตร์ เช่น พฤติกรรมภายนอกที่ประกอบด้วย บุคลิกท่าทางต่างๆ ที่สามารถสังเกตได้และพฤติกรรมภายในซึ่งเป็นพฤติกรรมภายในตัวบุคคล เช่น ความคิด ความรู้สึก ทักษะคติ การรับรู้ นำมาสร้างข้อคำถาม ลักษณะเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ การแปลผลคะแนน คือ 5 = ดีมาก 4 = ดี 3 = ปานกลาง 2 = พอใช้ 1 = ต้องปรับปรุง มีจำนวน 37 ข้อคำถาม ประกอบด้วย 1) บุคลิกลักษณะภายนอก (บุคลิกภาพ การแต่งกาย ท่าทางการวางตัว กิริยามารยาท ความรับผิดชอบ การพูดความเป็นผู้เชื่อถือได้ ความอดทน) 2) บุคลิกลักษณะภายในตัวบุคคล (ความคิด ความรู้สึก การรับรู้ ทักษะคติ การตัดสินใจ) 3) คุณธรรม จริยธรรม (ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความเสียสละและมีจิตอาสา) 4) ความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักและหน่วยงาน

นำร่างเครื่องมือวัดฯ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านพิจารณาด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ ตรวจสอบความตรงและความสอดคล้องของเนื้อหา ประเมินหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามหรือค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) โดยพิจารณาข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.67 นำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ได้แบบวัดที่มีค่า IOC ที่ใช้ได้และผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะเพิ่มเติมให้เพิ่มข้อคำถามอีก 2 ข้อรวมเป็น 39 ข้อคำถาม (items) ทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนพยาบาลกองทัพบก รุ่นที่ 53 จำนวน 35 นาย มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับเท่ากับ 0.969

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis)

1. การหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถาม พบว่าข้อคำถามจำนวนทั้งหมด 39 ข้อ มีความสัมพันธ์อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ และตัดผลข้อคำถามที่มีค่าความสัมพันธ์ต่ำกว่า 0.3 ออกจำนวน 8 ข้อ คงเหลือข้อคำถาม 31 ข้อ

2. การวิเคราะห์ Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) และ Bartlett's Test พบว่า ค่า KMO เท่ากับ 0.818 และผลค่า Bartlett's Test แสดงถึงตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) จึงนำมาวิเคราะห์ EFA ได้

3. การหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax) ดังตาราง

ตารางที่ 1 แสดงผลการหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมฉากด้วยวิธีแวนิแมกซ์

องค์ประกอบ	ค่าน้ำหนักผลรวมกำลังสองจากการสกัด (Extraction Sums of Squared Loadings)			ค่าน้ำหนักผลรวมกำลังสองโดยการหมุนแกน (Rotation Sums of Squared Loadings)		
	Total	%of Variance	Cumulative%	Total	%of Variance	Cumulative%
1	8.760	28.258	28.258	5.306	17.117	17.117
2	3.312	10.685	38.944	3.300	10.647	27.764
3	2.477	7.990	46.933	3.162	10.199	37.963
4	2.319	7.479	54.413	3.090	9.968	47.931
5	1.257	4.055	58.467	2.680	8.647	56.577
6	1.195	3.856	62.323	1.781	5.746	62.323

จากตารางที่ 1 ตัวแปรที่จัดเข้าองค์ประกอบจำนวน 31 ตัว จัดเข้ากลุ่มได้ 6 องค์ประกอบและมีค่าไอเกน (Eigen value) มากกว่า 1 โดยตัวแปรทั้ง 31 ตัวสามารถอธิบายความแปรปรวนขององค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบได้ร้อยละ 62.323 แต่ละองค์ประกอบมีตัวแปรจำนวน 2-10 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) อยู่ระหว่าง 0.401-0.779 โดยมีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ความเป็นพลเมืองที่ดีและการแสดงออกในทางที่ถูกต้อง (Good citizen and assertive) มีจำนวน 10 ข้อ ค่า Factor Loading ตั้งแต่ 0.513-0.755 ประกอบด้วย การตัดสินใจได้อย่างฉับพลันทันที ไม่แสดงความคิดเห็นหรือแสดงออกที่พาดพิงต่อสถาบันหลักในเชิงลบ ปฏิบัติตนตามหลักคำสอนของศาสนา แสดงออกซึ่งความรักชาติ ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ ปฏิบัติตามระเบียบของกองทัพบกและวิทยาลัยฯ โดยเคร่งครัด มีความรักความภาคภูมิใจในเกียรติยศและศักดิ์ศรีของสถาบัน กล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้องเหมาะสมต่อหน้าสาธารณชนทั้งทางกายและวาจา ไม่คดโกง ไม่ทุจริต อุทิศตนมีจิตอาสาและมุ่งประโยชน์ส่วนรวม รับผิดชอบต่อคำพูดและการกระทำของตนเอง โดยอธิบายความแปรปรวนขององค์ประกอบได้ร้อยละ 28.258

องค์ประกอบที่ 2 บุคลิกภาพและการวางตัว (Personality and behavior) มีจำนวน 5 ข้อ ค่า Factor Loading ตั้งแต่ 0.401-0.776 ประกอบด้วย มีกิริยามารยาทเรียบร้อย อ่อนน้อมถ่อมตน นอบน้อมต่อผู้ใหญ่ผู้อาวุโส

ไม่แสดงการกระทำหรือภาพลักษณ์เชิงลบที่จะทำให้เกิดความเสื่อมเสียต่อวิทยาลัยฯ มีการกระทำที่ตีเหมาะสมรู้จักให้เกียรติบุคคลอื่น พุดจาสุภาพไม่พุดคำหยาบคายหรือพุดจาให้ร้ายผู้อื่น มีความสนใจใฝ่รู้และรู้เท่าทันสถานการณ์ต่างๆ โดยอธิบายความแปรปรวนขององค์ประกอบได้ร้อยละ 10.685

องค์ประกอบที่ 3 บุคลิกลักษณะทางทหารและการตัดสินใจ (Military personality and decision) มีจำนวน 4 ข้อ ค่า Factor Loading ตั้งแต่ 0.483-0.592 ประกอบด้วย มีระเบียบวินัยในการแสดงความเคารพต่อผู้บังคับบัญชา อริยาบถการนั่ง ยืน เดิน กิริยาท่าทางมีความสง่าผ่าเผย มีวิจรรณญาณในการคิดและตัดสินใจแก้ปัญหาได้ถูกต้อง สมเหตุสมผล รักษาความลับของวิทยาลัยฯ โดยอธิบายความแปรปรวนขององค์ประกอบได้ร้อยละ 7.990

องค์ประกอบที่ 4 ความรับผิดชอบและความอดทน (Responsibility and endurance) มีจำนวน 6 ข้อ ค่า Factor Loading ตั้งแต่ 0.413-0.738 ประกอบด้วย ตั้งใจเอาใจใส่และมุ่งมั่นในการทำงาน ผลงานเชื่อถือได้และบรรลุเป้าหมาย มีความอดทนต่อความยากลำบากทั้งร่างกายและจิตใจในทุกสถานการณ์ กล้าคิดกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม มีความรับผิดชอบต่อตนเองผู้อื่นและสังคมส่วนรวม ซินขมยกย่องผู้อื่นในการทำความดี มีความอดกลั้น มีจิตใจหนักแน่นมั่นคงสามารถควบคุมอารมณ์ต่อแรงกดดันได้ โดยอธิบายความแปรปรวนขององค์ประกอบได้ร้อยละ 7.479

องค์ประกอบที่ 5 ความซื่อสัตย์และความคิดริเริ่ม

(Integrity and initiative) มีจำนวน 4 ข้อ ค่า Factor Loading ตั้งแต่ 0.404-0.779 ประกอบด้วย ไม่พูดโกหกหรือพูดเท็จ ปฏิบัติต่อเพื่อนรุ่นพี่และรุ่นน้องอย่างเท่าเทียมกันโดยปราศจากอคติ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนางานให้เจริญก้าวหน้า ไม่เอาของของผู้อื่นมาเป็นของตน โดยอธิบายความแปรปรวนขององค์ประกอบได้ร้อยละ 4.055

องค์ประกอบที่ 6 ความจงรักภักดีต่อสถาบันและความเมตตาต่อผู้อื่น (Loyalty and compassion) มีจำนวน 2 ข้อ ค่า Factor Loading ตั้งแต่ 0.578-0.624 ประกอบด้วย การแสดงออก ซึ่งการเคารพเทิดทูนและปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ มีความเมตตากรุณา เห็นอกเห็นใจและเอื้ออาทรต่อผู้อื่น โดยอธิบายความแปรปรวนขององค์ประกอบได้ร้อยละ 3.856

การอภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาเครื่องมือวัดคุณลักษณะผู้นำทางทหารที่เหมาะสมกับนักเรียนพยาบาลกองทัพบก จากผลการวิจัยได้สร้างข้อคำถามตามที่กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลค่อนข้างมีความสอดคล้องกับหัวข้อหลักของลักษณะผู้นำทางทหารของกองทัพไทยและมีความสอดคล้องกับค่านิยมหลักของกองทัพบก 7 ประการ คือ ความจงรักภักดี หน้าที่การให้ความเคารพ การอุทิศตนโดยไม่เห็นแก่ตัว ความมีเกียรติ การยึดหลักคุณธรรม ความกล้าหาญส่วนบุคคล^{1,3,4} เพียงแต่ในหัวข้อใหญ่ที่เป็นเรื่องวิสัยทัศน์นั้น ยังไม่ได้ถูกนำเสนอในการสร้างข้อคำถาม เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าวิสัยทัศน์น่าจะเกี่ยวข้องกับการวัดภาวะผู้นำในทหารที่รับราชการแล้ว สำหรับนักเรียนอาายังไม่ได้แสดงบทบาทนี้ ให้เห็นชัดเจนที่จะประเมินได้ การพิจารณารายชื่อทั้ง 39 ข้อ เมื่อเปรียบเทียบกับหัวข้อคุณลักษณะผู้นำของกองทัพบก 14 ประการนั้นมีความสอดคล้องกัน โดยข้อคำถามที่แสดงถึงลักษณะท่าทาง (Bearing) และความจงรักภักดี (Loyalty) มีจำนวนข้อคำถามมากที่สุดจำนวน 10 ข้อและ 7 ข้อตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับคุณค่าหลัก (core value) ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกตามแผนยุทธศาสตร์ปี 2565-2569 ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าลักษณะผู้นำทางทหารที่สำคัญ ซึ่งบุคคลทั่วไปจะมองที่บุคลิกภาพภายนอก และลักษณะท่าทาง ซึ่งเป็นลักษณะที่โดดเด่นของทหารซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Yammarino et al¹³ ที่กล่าวว่า การมีภาวะผู้นำ ได้แก่

มีลักษณะบุคลิกทางทหาร (Military bearing) สำหรับหัวข้อความจงรักภักดีพบว่าในปัจจุบัน กองทัพบกได้เน้นการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกให้ทหาร ทุกคนมีความจงรักภักดีต่อสถาบันหลัก การวัดลักษณะผู้นำทางทหารในเรื่องความจงรักภักดี มีหัวข้อการประเมินในโรงเรียนทหารอื่นๆ เช่นกัน อาทิ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ โรงเรียนนายเรืออากาศและโรงเรียนนายเรือ^(5,7,8,9)

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบของเครื่องมือวัดคุณลักษณะผู้นำทางทหารของนักเรียนพยาบาลกองทัพบก ผลการศึกษา ในการนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก จำนวน 31 ข้อย่อย ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 62.323 โดยพบว่า ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติและการแสดงออกในทางที่ถูกต้อง เป็นองค์ประกอบที่มีจำนวนรายการย่อยมากที่สุด และมีค่าไอเกนสูงสุด มีรายละเอียดด้านการตัดสินใจได้อย่างฉับพลันทันที การปฏิบัติตนในการเป็นพลเมืองที่ดีทั้งทางกาย วาจา ใจ การกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้องเหมาะสม อุทิศตนมีจิตอาสาและมุ่งประโยชน์ส่วนรวม ร่องลงมาเป็นเรื่องของบุคลิกภาพและการวางตัวรวมทั้งการมีบุคลิกลักษณะทางทหาร ตั้งแต่การแสดงออก ความมีระเบียบวินัย ซึ่งอัตลักษณ์ของนักเรียนนายร้อยที่พึงประสงค์ในด้านภาวะผู้นำ คือ มีวินัยและน้ำใจ มุ่งแทนคุณแผ่นดิน¹⁴ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการอุทิศตนและมีจิตอาสาและคุณลักษณะทางทหารของนักเรียนพยาบาลทหารอากาศ⁷ ที่กำหนดหัวข้อหลักไว้ 4 ประการ คือ 1) ภาวะผู้นำทางทหาร เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่น กล้าตัดสินใจ กล้าหาญ มีความเสียสละ 2) ด้านบุคลิกลักษณะทหาร 3) ด้านระเบียบวินัย 4) จงรักภักดีต่อสถาบันชาติศาสนาและพระมหากษัตริย์ ทั้งนี้จะเห็นว่าในส่วนองค์ประกอบหลักของแบบวัดที่สร้างขึ้นมานั้นมีความสอดคล้องกับการวัดคุณลักษณะผู้นำทางทหารของวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศและโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

เมื่อเปรียบเทียบกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำทางทหารในมุมมองของนักเรียนนายเรืออากาศ^๑ พบว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกันในองค์ประกอบที่ 4 ความรับผิดชอบและความอดทน องค์ประกอบที่ 5 ความซื่อสัตย์และความคิดริเริ่มและองค์ประกอบที่ 6 เรื่องความจงรักภักดีต่อสถาบัน ส่วนความกล้าหาญและความเด็ดขาดเป็นประเด็นของการ

ตัดสินใจและการกล้าแสดงออกซึ่งอยู่ในหัวข้อย่อยขององค์ประกอบหลัก ทั้งนี้มีความสอดคล้องกับการศึกษากับนายทหารใหม่ที่จบการศึกษาจากโรงเรียนนายเรืออากาศในด้านความมีระเบียบวินัย ความสามารถในการตัดสินใจและการตระหนักรู้ในสถานการณ์ ความซื่อสัตย์และความจงรักภักดี ความรับผิดชอบ¹⁵ สิ่งสำคัญเกี่ยวกับลักษณะผู้นำทางทหารในข้อคำถามการมีวิจารณญาณในการคิดและตัดสินใจแก้ปัญหาได้ถูกต้อง สมเหตุสมผลซึ่งอยู่ในองค์ประกอบที่ 3 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Yammarino et al¹³ ในภาวะผู้นำกับความสามารถทางสติปัญญา ได้แก่ ความสามารถในการคิดอย่างรวดเร็วเพื่อแก้ปัญหา (mental agility) การมีวิจารณญาณ การใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผล (sound judgment) การทำงานด้วยวิธีการใหม่ๆ หรือการเปลี่ยนแปลงทางความคิด การมีชั้นเชิงระหว่างบุคคล (Interpersonal tact) และมีความรู้ความเชี่ยวชาญ (domain knowledge/expertise) ซึ่งการศึกษาภาวะผู้นำในวิชาชีพพยาบาลได้สรุปนอกเหนือจากการมีบุคลิกภาพที่ดีและน่าเชื่อถือแล้วยังต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมุ่งความสำเร็จ อุทิศตนให้กับงานอย่างเต็มที่¹⁶ องค์ประกอบทั้ง 6 ด้านซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 62.323 นั้น ส่วนที่เหลือ 38% ที่ไม่สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ อาจเกี่ยวข้องกับข้อคำถามบางข้อที่จัดอยู่ในหมวดหมู่เดียวกันตามค่า factor loading ซึ่งไม่น่าจัดเข้าอยู่ในองค์ประกอบเดียวกันได้ เช่น องค์ประกอบที่ 4 มีข้อคำถาม ชื่นชมยกย่องผู้อื่นในการทำมาซึ่งไม่สอดคล้องกับรายละเอียดในข้อคำถามอื่นๆ หรือองค์ประกอบที่ 6 เรื่องความจริงรักภักดีต่อสถาบันและความเมตตาต่อผู้อื่น ซึ่งความหมายของข้อคำถามไม่ควรอยู่ในองค์ประกอบเดียวกัน ทั้งนี้ในส่วนที่เป็นข้อคำถามที่ถูกตัดออกไป 8 ข้อจากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่มีค่าต่ำ อาจเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการจัดองค์ประกอบ เช่น เป็นผู้นำในการคิด คิดบวกและมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ มีความรอบรู้ในงานที่จะนำไปสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ ที่นำมาใช้ประโยชน์ได้ มีความยุติธรรมในการตัดสินใจ มีความเป็นกลางไม่แบ่งพรรคพวกซึ่งต้องมีการนำไปใช้และปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป

การพัฒนาภาวะผู้นำของนักเรียนพยาบาล มีข้อเสนอแนะในการส่งเสริมให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานภายนอกให้มากขึ้น การทำกิจกรรมจิตอาสาต่างๆ การได้เห็นภาพการทำงานของพยาบาลทหารบก การได้รับการส่งเสริมพลังอำนาจจากบิดามารดา ครู ผู้บังคับบัญชา ได้รับการพัฒนา

ความรู้ ความสามารถ การปลูกฝังค่านิยมจากครอบครัวและชุมชน การยึดแบบอย่างจากผู้ที่ตนรักและศรัทธา ซึ่งวิทยาลัยพยาบาลฯสามารถจัดกิจกรรมต่างๆ ที่จะหล่อหลอมนักเรียน ทั้งการเสนอตัวแบบหรือแบบอย่างที่ดี การปลูกฝังค่านิยมในการมีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตอาสา ช่วยเหลือสังคม การมอบหมายงานในการทำกิจกรรมต่างๆ การเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับนักเรียน จะช่วยพัฒนาภาวะผู้นำทั้งทางทหารและทางวิชาชีพพยาบาลแก่นักเรียนได้อย่างเหมาะสม ซึ่ง Sriwanich¹⁷ ได้กล่าวถึง กลไกการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำของนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์มีความสำคัญในการสร้างตัวตนทางทหารผ่านการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำจากการให้ปฏิบัติซ้ำๆ เพื่อให้เกิดความเคยชิน ระบบนักเรียนบังคับบัญชา ซึ่งมีรุ่นพี่แสดงให้เห็นเป็นแบบอย่าง กลไกทางการศึกษาจะช่วยสร้างอุดมการณ์และจิตสำนึกผ่านคำขวัญและการปฏิญาณตน ดังนั้นการเสริมสร้างและปลูกฝังคุณลักษณะผู้นำทางทหารของนักเรียนพยาบาลจึงต้องพัฒนาให้เหมาะสมในแต่ละชั้นปีต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. กองการปกครอง วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก สามารถนำเครื่องมือวัดคุณลักษณะผู้นำทางทหารนี้ไปใช้ประเมินนักเรียนพยาบาลกองทัพบก โดยให้นักเรียนประเมินตนเอง หรือนักเรียนปกครองและผู้บังคับหมวดนักเรียนพยาบาล ประเมินนักเรียนพยาบาลรายบุคคล ซึ่งใช้เวลาเพียง 5-10 นาทีต่อคน สามารถทำในรูปแบบ google form เพื่อง่ายต่อการประเมินผลทั้งรายบุคคลและภาพรวมของแต่ละชั้นปี

2. สถาบันการศึกษาทางทหารอื่นๆ ของกองทัพบก หรือในสังกัดกระทรวงกลาโหม สามารถนำแบบวัดนี้ไปประยุกต์ใช้ในการวัดคุณลักษณะผู้นำทางทหารของนักเรียนทหารในหน่วยงานของตนได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะผู้นำทางทหารของนักเรียนพยาบาลแต่ละชั้นปี เปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างเพื่อนำไปออกแบบโครงการกิจกรรมในการเสริมสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำของนักเรียนพยาบาลแต่ละชั้นปีต่อไป

2. ศึกษาติดตามไปข้างหน้า (Cohort Study) หลังจากมีการจัดโครงการ กิจกรรมต่างๆ ว่ามีการเปลี่ยนแปลงในด้านคุณลักษณะผู้นำทางทหารจากชั้นปีที่ 1 จนถึงชั้นปีที่ 4 หรือไม่ อย่างไร

References

1. Center for Doctrine and Strategy Development, Army Training Command. Leading and military leader. Bangkok: Arun Printing Ltd. Partnership; 2013. (in Thai).
2. Center for Doctrine and Strategy Development, Army Training Command, Field guide 6-22 leading and military leader; 2013. (in Thai).
3. Sanitsom P, Jarat N. Military leadership attributes for Royal Thai Armed Force. Executive Journal 2015; 35(1):75-86. (in Thai).
4. Khamkhong Y. Analysis of the development for military leadership and teamwork. Phranakhon Rajabhat Research Journal Humanities & Social Sciences 2020; 11(1): 107-23. (in Thai).
5. Cadet Regiment, The King's Guard Chulachomklao Royal Military Academy. Military Characteristics. Nakhonnayok; 2012. (in Thai).
6. Wilmoth MC, Shapiro SE. The Intentional development of nurses as leaders. The Journal of Nursing Administration 2014; 44(6):333-8.
7. Suksaen N. Military characteristics of Air Force student nurses according to parent's opinions in Royal Thai Air Force Nursing College, Academic Year 2016. Journal of The Royal Thai Army Nurses 2017; 18(2):159-67. (in Thai).
8. Intachart N. The factor analysis of desirable attribute of the military leadership for Air Cadet perspective, Navaminda Kasatriyadhiraj Royal Thai Air Force Academy. The Journal of Faculty of Applied Arts, King Mongkut's University of Technology North Bangkok. 2017; 10(2):36-46. (in Thai).
9. Pratanworapunya S. Desired characteristics of navy cadets in Royal Thai Navy Academy as expected by commanders in Royal Thai Navy Headquarters. (Dissertation). Chonburi: Burapha University; 2015. (in Thai).
10. Vongsarojana, P. Desirable administrative leadership: A case study of the directorate of personnel [Master of Business Administration] Bangkok University. Pathumthani; 2015. (in Thai).
11. Sumetsittikul A, Meeparn A, Chaleoykitti S, Indhraratana A, Khinchet N. Model of nursing student identity development, The Royal Thai Army Nursing College. Journal of The Police nurses 2019; 11(1):184-97. (in Thai).
12. Nunnally JC., Bernstein IH. Psychometric theory. 3rd ed. New York: McGraw-Hill; 1994.
13. Yammarino FJ, Mumford D, Vessey WB, Friedrich TL, Ruark GA, Brunner JM. Study report : Collective leadership measurement for the U.S. United States Army Research Institute for the Behavioral and Social Sciences; 2014.
14. Wattayakorn R. The Study of cadets Identity and uniqueness of CRMA, Academic Year 2018. Chulachomklao Royal Military Academy Exhibition 2019. (in Thai).
15. Sanitsom P, Indharatat M. Leadership traits among new officers who graduated from NKRAFA : a case study of academic year 2014. NKRAFA Journal of humanities and social sciences 2016; 4(4) :153-64. (in Thai).
16. Sripakho P. Professional nursing development: Developing nursing leadership. Journal of the Royal Thai Army Nurses 2014; 15(3):1-8. (in Thai).
17. Sriwanich S. Educational management mechanism to create commissioned officer identity under the future treat. National Defense Studies Institute Journal 2018; 9(2):63-73. (in Thai).